

Національний
банк України

Особливості ділових відносин з політично значущими особами (PEP)

Листопад 2020 року

Порядок виявлення PEPs згідно з внутрішніми процедурами

Банк, використовуючи ризик-орієнтований підхід, розробляє внутрішні процедури щодо особливостей роботи з PEPs, зокрема:

Стосовно виявлення факту належності клієнта до категорії PEP:

- ✓ види інформаційних джерел, які використовуються банком для встановлення належності клієнтів до категорії PEPs;
- ✓ кількість інформаційних джерел (їх комбінації), які використовуються банком для відповідних категорій клієнтів;
- ✓ порядок перевірки банком отриманої інформації;
- ✓ порядок виявлення PEPs у наявній клієнтській базі, включаючи строки і періодичність проведення автоматичних скринінгових процедур та документування їх результатів;

Джерела для виявлення PEPs

Банк з метою визначення належності клієнта до категорії PEP зобов'язаний використовувати не лише інформацію, надану клієнтом, а й інші джерела інформації, якщо рівень ризику ділових відносин (разової фінансової операції на значну суму) з клієнтом є вищим, ніж низький. Такими джерелами, наприклад, можуть бути:

- 1) бази даних сервіс-провайдерів, що надають безоплатно або платно інформаційні послуги;
- 2) публічні джерела даних у мережі Інтернет, включаючи офіційні інтернет-представництва органів державної влади;
- 3) офіційні інтернет-представництва систем декларування доходів публічними особами, включаючи Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Проте банк повинен ураховувати, якщо інформації про відповідну особу немає в окремій базі даних, то це не є підтвердженням того, що особа не належить до категорії PEP.

Особи, пов'язані з політично значущими особами (п.42 ч.1 ст.1 Закону № 361-IX)

Фізичні особи, які відповідають хоча б одному з таких критеріїв:

- ✓ відомо, що такі особи мають спільне з політично значущою особою бенефіціарне володіння юридичною особою, трастом або іншим подібним правовим утворенням або
- ✓ мають будь-які інші тісні ділові зв'язки з політично значущими особами

- ✓ є кінцевими бенефіціарними власниками юридичної особи, трасту або іншого подібного правового утворення, про які відомо, що вони де-факто були утворені для вигоди політично значущих осіб

члени сім'ї - чоловік/дружина або прирівняні до них особи, син, дочка, пасинок, падчерка, усиновлена особа, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, зять та невістка і прирівняні до них особи, батько, мати, вітчим, мачуха, усиновлювачі, опікуни чи піклувальники (п.70 ч.1 ст.1 Закону № 361-IX)

Чи обов'язково PEPs присвоювати високий рівень ризику ВК/ФТ?

ТАК

Стосовно

- ✓ іноземних публічних діячів,
- ✓ членів їх сімей та
- ✓ осіб, пов'язаних з такими політично значущими особами, а також
- ✓ клієнтів, кінцевими бенефеціарними власниками яких є зазначені особи;

НІ

Стосовно:

- ✓ національних публічних діячів, пов'язаних з ними осіб та членів їх сімей;
- ✓ діячів, які виконують публічні функції в міжнародних організаціях

! За результатами моніторингу ділових відносин з використанням ризик-орієнтованого підходу таким клієнтам може бути встановлений високий, середній або низький ризик

Врахування впливу PEPs

Якщо політично значуща особа перестала виконувати визначні публічні функції, то банк зобов'язаний не менше ніж протягом 12 місяців продовжувати враховувати її триваючі ризики та вживати заходів, визначених у пунктах 2 - 4 частини тринадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ, до осіб, які (КБВ яких) є політично значущими особами, членами їх сімей та особами, пов'язаними з політично значущими особами, поки не переконається в тому, що такі ризики відсутні.

Водночас банк повинен враховувати ризики, що залишаються властивими політично значущій особі, зокрема:

- 1) рівень впливу, що особа може ще мати;
- 2) обсяг повноважень, якими вона була наділена;
- 3) зв'язок між минулими та чинними повноваженнями.

Визначення "джерела статків (багатства)" PEPs

Джерело статків (багатства) - відомості про походження всіх наявних активів особи, що надають розуміння про розмір/величину сукупних активів (статків) особи та історію їх походження

Під "розміром / величиною сукупних активів (статків) особи та історії їх накопичення" не розуміється встановлення банком повного їх переліку, точної їх вартості та дат настання певних подій. Завдяки отриманому розумінню про розмір / величину сукупних активів (статків) особи та історію їх накопичення банк має здійснити належним чином оцінку ризику ділових відносин / проведення разової фінансової операції на значну суму з PEP, урахувавши притаманні такій особі ризики, та сформувавши свої очікування щодо потенційного обсягу фінансових операцій, які можуть раціонально пояснюватися та відповідатимуть ризик-профілю PEP, включаючи наявну в банку інформацію.

Заходи з метою встановлення джерела статків (багатства) та джерела коштів, з якими пов'язані ділові відносини чи операції PEPs

- ❖ Банк під час устанавлення джерел статків (багатства) та джерела коштів, пов'язаних із фінансовими операціями PEPs, використовує **ризик-орієнтований підхід** із метою визначення необхідної деталізації та глибини здійснення аналізу, кількості джерел інформації, що використовуватимуться для отримання та/або перевірки отриманої інформації.
- ❖ Працівники банку, устанавлюючи джерела статків (багатства) та джерела коштів, пов'язаних із фінансовими операціями PEPs, мають зосереджуватися на **наявності/відсутності логічних пояснень їх накопичення з точки зору законності**.
- ❖ Банк, аналізуючи історію накопичення статків (багатства), має сформулювати **загальне розуміння про їх походження**, наприклад, завдяки спадкуванню, найманій праці, веденню бізнесу, інвестуванню.
- ❖ Банк у разі **високого рівня ризику** ділових відносин з PEP / разової фінансової операції на значну суму має вжити заходів щодо перевірки отриманої від клієнта інформації. Банк може здійснювати перевірку інформації лише щодо **окремих джерел статків (багатства)**, надаючи перевагу джерелам статків (багатства) із найбільшою питомою вагою.

Документами, що підтверджують джерела статків (багатства) PEPs можуть бути:

- офіційні документи, публічна інформація;
- інформація, отримана від клієнта;
- інформація, що є в наявності у зв'язку з обслуговуванням фінансових операцій клієнта;
- будь-які правовстановлюючі документи на майно, передбачені законодавством;
- цивільно-правові правочини (договори купівлі-продажу, оренди користування правами інтелектуальної власності, тощо);
- декларації, подані на виконання вимог законодавства, тощо

Банк може не вживати заходів з установлення джерел статків (багатства) та джерела коштів, пов'язаних із фінансовими операціями PEP, у разі одночасного виконання таких умов:

- 1) рівень ризику ділових відносин із клієнтом / разової фінансової операції на значну суму є низький;
- 2) у банку немає підозри щодо ВК/ФТ;
- 3) рахунки, що відкриті в банку, використовуються PEP переважно для отримання та використання заробітної плати, соціальних виплат; або обсяг фінансових операцій за всіма рахунками PEP, відкритими в банку, не перевищує 200 тисяч гривень (еквівалент) за квартал.

Внутрішні процедури

Внутрішні процедури щодо роботи з PEPs також мають включати:

- ✓ порядок одержання дозволу керівника банку (які керівники банку мають право на надання такого дозволу, та в яких випадках, процедура ескалації);
- ✓ порядок установлення джерел статків (багатства) та джерел коштів, пов'язаних із фінансовими операціями, та умов, за яких вони є достатніми;
- ✓ порядок здійснення поглибленого моніторингу ділових відносин із PEPs.

! Банк усі розроблені процедури належним чином документує у своїх внутрішніх документах банку з питань ПВК/ФТ

Категорії клієнтів, стосовно яких СПФМ зобов'язані вживати заходи відповідно до частини тринадцятої Закону № 361-IX

<p style="text-align: center;">Заходи, визначені частиною тринадцятої статті 11 Закону № 361-IX:</p>	<p>Клієнти – фізичні особи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ політично значущі особи; ✓ члени їх сімей; ✓ особи, пов'язані з політично значущими особами. 	<p>Клієнти – юридичні особи, КБВ якими є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ політично значущі особи; ✓ члени їх сімей; ✓ особи, пов'язані з політично значущими особами.
<p>1) мати належну систему управління ризиками з метою виявлення факту належності клієнта або кінцевого бенефіціарного власника клієнта до зазначеної категорії;</p> <p>2) одержувати дозвіл керівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу для встановлення (продовження) ділових відносин, проведення (без встановлення ділових відносин) фінансових операцій на суму, що дорівнює чи перевищує суму, визначену частиною першою статті 20 Закону № 361-IX;</p> <p>3) вживати достатніх заходів з метою встановлення джерела статків (багатства) та джерела коштів, з якими пов'язані ділові відносини чи операції з такими особами;</p> <p>4) здійснювати на постійній основі поглиблений моніторинг ділових відносин.</p>	<p>Так</p>	<p>Так</p>
<p>Подавати інформацію до СУО про порогову фінансову операцію відповідно до статті 20 Закону № 361-IX</p>	<p>Так</p>	<p>Ні</p>

Поглиблений моніторинг ділових відносин з PEPs

Банк, використовуючи ризик-орієнтований підхід, на постійній основі здійснює поглиблений моніторинг ділових відносин із PEPs, включаючи фінансові операції, що проводяться в процесі таких ділових відносин. Під час побудови своїх внутрішніх процедур банк має враховувати, що метою такого поглибленого моніторингу є оперативне виявлення банком:

- 1) фінансових операцій, що містять індикатори підозрливості фінансових операцій;
- 2) фінансових операцій, що не відповідають ризик-профілю клієнта, та/або очікуванням банку щодо обсягу фінансових операцій, що можуть раціонально пояснюватися з огляду на наявну в банку інформацію щодо клієнта;
- 3) нових істотних обставин та подій щодо PEP, які можуть значно вплинути на рівень ризику ділових відносин із ним.

ПІДСУМКИ

1. РЕРа́м не обов'язково встановлювати високий ризик (окрім іноземних публічних діячів);
2. Обсяг дій СПФМ щодо заходів, визначених Законом № 361-IX стосовно РЕР, має бути пропорційним ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) з клієнтом;
3. Застосування ризик-орієнтованого підходу під час установа́ння джерел статків (багатства) та джерел коштів, пов'язаних із фінансовими операціями РЕР та посиленого моніторингу ділових відносин;
4. Врахування ризиків, що залишаються властивими політично значущій особі після припинення виконання публічних функцій, зокрема:
 - 1) рівень впливу, що особа може ще мати;
 - 2) обсяг повноважень, якими вона була наділена;
 - 3) зв'язок між минулими та чинними повноваженнями тощо.

Найчастіші питання суб'єктів первинного фінансового моніторингу

Чи буде правильним вважати РЕР тих фізичних осіб, які є у переліку РЕР починаючи з дати набуття чинності Законом № 361-IX?

?????

Ні, не правильно. Закон № 361-IX визначає, що РЕР є особи які виконують або **виконували** в Україні визначні публічні функції. Тобто цей закон передбачає наявність відносин, які діяли до його набуття чинності.

Найчастіші питання суб'єктів первинного фінансового моніторингу

Чи вважається фізична особа PEP, якщо вона обслуговується як фізична особа-підприємець

?????

Так, такі фізичні особи - підприємці є PEP, якщо вони вконували визначені публічні функції. Здійснення фізичною особою підприємництва – це вид трудової діяльності, і ці особи нічим не відрізняються від інших клієнтів.

Найчастіші питання суб'єктів первинного фінансового моніторингу

Чи повинен СПФМ вважати юридичну особу, кінцевим бенефіціарним власником якої є РЕР, член його сім'ї або пов'язана з ним особа, пов'язаною з РЕР особою?

?????

Ні. Згідно з Законом № 361-ІХ юридичні особи не належать до пов'язаних з РЕР осіб,

але

На юридичних осіб, КБВ яких є ПЕП, члени їх сімей або пов'язані з ПЕП особи, розповсюджуються вимоги, визначені у ч.13 ст.11 Закону № 361-ІХ.